

TRADITIO TRADITIOIDEN PURISTUKSESSA

TM Markus Paavola

“Katsokaa, ettei kukaan saa teitä saaliikseen järkeisopilla ja tyhjällä petoksella, pitäytyen ihmisten perinnäissääntöihin ja maailman alkeisvoimiin eikä Kristukseen.” (Kol. 2:8)

Elävä Traditio

Kirkollisessa kielenkäytössä esiintyy käsitteitä, jotka sinänsä ovat hyviä ja totuudellisia, mutta antavat mahdollisuuden väärintulkinnolle. Tällöin niitä voidaan käyttää jopa Kirkon elämälle vieraiden opetusten ja käytäntöjen puolustamiseksi. Erityisessä avainasemassa lienee Kirkon Pyhää Traditiota kuvaava, todennäköisesti varsin moderni käsite, “elävä Traditio”.

Vaikka ilmauksen “elävä Traditio” perusteella voi saada juuri päinvastaisen käsityksen, Kirkon Pyhä Traditio ei ole muuttuva, vaan muuttava tekijä. Se muuttaa ja elävöittää meidän elämämme, mikäli vain annamme sille mahdollisuuden. Tradition “elävyys” ei siis ole merkki Tradition muuttuvaisuudesta.

Traditio itse ei ole sidottu aikaan ja paikkaan, vaikka se voikin saada ajassa ja paikassa eri ilmauksia. Totuuden Hengen ohjaamana se itse ei ole muutoksille altis. Vain toinen voi olla muuttuva, joko Traditio tai oma elämämme. Traditio, joka tarvitsee muuttumista ja elävöittämistä, ei ole elävä, vaan kuollut tai ainakin jo elävöittäjän voimansa menettänyt traditio.

Koska elämme langenneessa maailmassa, on mahdollista, että suorastaan haluamme ymmärtää Tradition muuttuvaisena. Kenties pyrimme muuttamaan Kirkon opetuksia tai käytäntöjä oman synnillisen elämäntapamme puolustukseksi tai Kirkon ulkopuolella vaikuttavien ideologioiden tuomiseksi Kirkon elämään. Näin teemme mittaamattoman vääryyden niin Kirkolle kuin omalle itsellemme.

Vähintäänkin meihin sopivat Kristuksen sanat kirjanoppineille, jotka olivat tehneet Jumalan sanan tyhjäksi perinnäissääntöjensä tähden. Näin Hän heille sanoi: “Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana, mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmiskäskyjä” (Matt. 15:8–9).

Kaikenkarvaiset ideologiat ja maailmalliset eettiset järjestelmät ja opetukset voivat näennäisesti olla hyvinkin kristillisiä. Kuitenkin ne ovat mitä suurimmassa määrin juuri sellaisia ihmiskäskyjä ja perinnäissääntöjä, jotka haluamme asettaa traditioksi Tradition paikalle. Toisin sanoen asetamme itsemme Tradition tuomariksi, auktoriteetiksi Tradition sijaan.

Jumala iloitsee jokaisesta syntisestä, joka vilpittömästi katuu omia syntejään ja epäonnistumisiaan Tradition seuraamisessa, vaikka tämä lankeaisi yhä uudelleen. Tällainen ihminen on kompasteluistaan huolimatta matkalla Jumalan valtakuntaan. Jos sitä vastoin asetamme Tradition edelle omat traditiomme, perinnäissääntömme, olemme jo palikkamme saaneet.

Traditio on se voima, joka taistelee meissä pahan voimia vastaan. Se on ainoa voima, joka voi ne voittaa. Jos emme anna Tradition ohjata elämäämme, emme myöskään anna sille mahdollisuuksia murskata himojemme ja pahojen henkien hyökkäyksiä.

Kirkollisen elämämme ongelmallisimpia piirteitä ovatkin juuri tämän taistelun välttäminen ja

Kirkon opetuksen askeettisen puolen marginalisointi. Jos meiltä puuttuu into muuttua askeettisen elämän kautta, into Tradition muuttamiseen kasvaa räjähdysmäisesti. Meillä saattaa toki olla alkuasteella oleva kirkollinen omatunto, jota vaivaa se, että oma elämämme eroaa niin kovin paljon Tradition opetuksesta. Tämän vuoksi näemmekin mielellämme Traditiota “elävöitettävän”. Haluamme, että siitä tulisi maailmallisen elämämme kuva ja kaltaisuus, jotta voisimme hyvin omintunnon jatkua entistä elämäntapaamme.

Traditio ja traditiot

Usein sanotaan, että Kirkossa on toisaalta Pyhä Traditio ja toisaalta paikallisia traditioita. Puhutaan traditiosta sekä isolla että pienellä T-kirjaimella. Vaikka tällä opetuksella on myönteiset ja oikeutetut lähtökohdat, saattaa se herkästi johtaa harhaan.

On ainoastaan yksi traditio – Pyhä Traditio. Sen lisäksi on olemassa erilaisia paikallisia tapoja ja käytäntöjä, jotka voivat olla joko tämän Tradition mukaisia tai sen vastaisia. Tavat ja käytännöt, jotka ovat Pyhän Tradition mukaisia, yleensä myös juontuvat Pyhästä Traditiosta ja ovat sen ilmauksia ajassa ja paikassa. Toisin on niiden ajallisten ja paikallisten tapojen ja käytäntöjen suhteen, jotka ovat Tradition vastaisia.

Jos puhumme paikallisista traditioista, on vaara, että asetamme tietyt tavat ja käytännöt ikään kuin tasavertaiseen asemaan Pyhän Tradition kanssa. Saatamme luulla, että paikallisiin traditioihin vedoten on oikeutettua puolustella Pyhän Tradition vastaisia tapoja, käytäntöjä ja opetuksia. Omassa paikalliskirkossamme tällaisia ovat muun muassa maahankumarrusten tekeminen Herran päivänä eli sunnuntaisin, kastaminen upottamatta ja ilman eksorkismeja, niin kutsutut “ekumeeniset jumalanpalvelukset”, sekä koko hengellisen elämämme perustaa kalvava paastoamattomuus. Suuria ongelmia ovat myös vaikkapa välinpitämättömyys aborttia ja esiaviollisia suhteita kohtaan.

Monia muitakin vastaavia ongelmia paikalliskirkostamme löytyy ja ne kaikki vääristävät uskoamme ja uskonmukaista elämäämme. Ne on usein myös helppo osoittaa Tradition vastaisiksi. Niiden korjaamiseksi meidän on suoranainen velvollisuus pyrkiä tekemään jotain.

Tässä vaiheessa alkaa tavallisesti jokin ääni kuiskutella korvaamme, että onhan muissakin ortodoksisissa paikalliskirkkoissa ongelmia, jotka omasta näkökulmastamme ovat vieläpä omiamme paljon suurempia. Tällaisten ajatusten kuuntelemiseen meidän ei tule koskaan langeta. Hengellisen elämän lainalaisuuksien mukaisesti meidän on joka tapauksessa syytä tehdä ensin jotain sille pölkkykuormalle omassa silmässämme.

Jos sitä vastoin juutumme valittelemaan Tradition ja sen ilmausten vaikeata määriteltävyyttä, me useimmiten vain tällä tavoin puolustelemme erilaisia Tradition vastaisia opetuksia ja elämäntapoja, joista emme halua luopua. Kyseessä on hyvin vakava asia. Jos emme usko Tradition, emme usko myöskään Kirkkoon, emmekä lopulta edes uskontunnustukseen. Jos meidän jotain pitäisi valittaa, niin uskomme vähäisyyttä.

Luova teologia

Eräs ongelmallisimpia käsitteitä lienee niin kutsuttu “luova teologia”. Toki ortodoksinen teologia on parhaimmillaan ja aidoimmillaan luovaa. Teologian pitäisi nimenomaan olla osallistumista Jumalan luomistyöhön toisaalta viljelemällä ja varjelemalla sitä, toisaalta kirkastamalla ja pyhittämällä se. Erityisesti tämä tarkoittaa omakohtaista kilvoitustamme synneistä ja hi-

moista parantumiseksi, sekä koko elämämme pyhittämiseksi. Luomakunnan kruunu tulee kirkastaa.

Valitettavasti on suuri vaara, että ymmärrämme “luovan teologian” jonkinlaisena älyllisenä prosessina. Näin teologiasta tulee meille lähinnä vain älyllistä puuhastelua, jolle jää vieraaksi omakohtainen kuuliaisuus Tradition mukaista askeesia ja elämää kohtaan. Tästä syystä teologia tarvitsee aina uusia “luovia” ideoita, jotta se pysyisi mielenkiintoisena ja “elävänä”. Sitä vastoin Tradition mukaiseen askeettiseen kokemukseen tukeutuva teologia ei tarvitse keinotekoisia uutuuksia pysyäkseen elävänä ja mielekkäänä. Itse kilvoittelu ja sen lomassa tapahtuva ihmisen uudistuminen ja kirkastuminen kantavat ihmistä eteenpäin.

Missään tapauksessa luova teologia ei voi tarkoittaa sitä, että voimme omien aivoitustemme ja mieltymystemme mukaan lähteä muuttamaan Kirkon opetusta ja elämää. On suuri vaara, että käsitteestä “luova teologia” tulee meille ideologinen ase Traditiota ja raitishenkistä teologiaa – todellista luovaa teologiaa – vastaan. Tällä tavoin kieltäydymme osallistumasta luomistyöhön Jumalan ehdoilla. Suostumme mukaan vain omine ehtoinemme ja perinnäissääntöinemme. Asetamme itse itsemme traditioksi isolla T-kirjaimella.

Kirkkoisien teologian luovuutta korostamme vain saadaksemme oikeutuksen luoda ikiomaa teologiaamme, joka asettuu kirkkoisien omasta mielestämme vanhentuneita ja toinen toistaan toistavia käsityksiä vastaan. Oikeutusta emme kuitenkaan saa, sillä tällainen “luova teologia” asettuu kirkkoisien teologiaa vastaan. Se ei nouse Kirkon raitishenkisestä noeettisesta kokemuksesta*, vaan perustuu maailmallisiin spekulatioihin ja Kirkon totuudelle vieraisiin käsityksiin ja väitteisiin. Lopulta itse edustamme “toistoteologiaa”, kun kilvan toistelemme maailmallisten auktoriteettien esittämiä väitteitä, vaikka niillä ei Kirkon Tradition näkökulmasta olisi mitään painavuutta.

Luovuutta harjoitamme lähinnä etsiessämme keinoja pukea nämä Tradition vastaiset opetukset kristilliseen asuun. Näin myös meistä itsestämme tulee susia lampaiden vaatteissa. Meidän täytyy ymmärtää, että luovuus ei ole mikään itseisarvo – harhaoppiset olivat tunnetusti luovia – mutta luomistyöhön osallistuminen Jumalan ehdoilla on pelastuksen edellytys.

Jos tarkastelemme Traditiota ja kaikkea kirkollista elämää vain joko älyllisestä tai emotionaalista näkökulmasta, Tradition kaikkalainen hahmottaminen ja ymmärtäminen käy meille mahdottomaksi. Niinpä löytyy selkeitä viitteitä siitä, että olemme alkaneet suhteuttaa Traditiota maailmallisiin oppeihin ja ideologioihin. Alistamme Tradition kuka ekumenismin tai feminismin, kuka pasifismin tai demokratian näkökulmalle.

Pysyäksemme ortodoksikristittyinä meidän tulisi tehdä juuri päinvastoin ja tarkastella näitä maailmallisia ilmiöitä ja oppeja Kirkon Traditiosta käsin. Vain näin ne aukeavat meille kaikkinne hyvine ja huonoine puolineen. Vain näin voimme tehdä niille oikeutta!

Terve järki

Me lankeemuksen alaiset ihmiset emme hevillä halua luopua omasta auktoriteetistamme Kirkon Traditioon nähden. Tässä me voimmekin aina vedota kristilliseen terveeseen järkeen. Vai voimmeko? Järki ei ole Kirkossa lopullinen auktoriteetti. Järki on ainoastaan eräs ihmisen sie-

* Noeettinen kokemus viittaa patristisessä kielenkäytössä ihmisen mieleen (*nous*). Mieli tarkoittaa ihmisen sitä sielunosaa tai -voimaa, jonka avulla tämän on mahdollista tuntea Jumala ja saada syvempää tietoa jopa luomakunnasta. “Mieli saa tietonsa sisäisen kokemuksen ja havaitsemisen tietä, ei järjen päättelyistä” (Filokalia I, s. 366). Ihmisen puhdistuessa himoistaan ja vapautuessa maailmallisuuden kahleista hänen mielensä alkaa toimia luonnollisesti. Näin ihmisestä tulee teologi, jumalannäkijä.

lunkkyvistä siinä kuin muisti tai mielikuvituskin, emmekä toivottavasti ole vaatimassa näillekään vastaavaa auktoriteettiasemaa.

Kristillinen terve järki on liian ongelmallinen käsite, jotta sitä voisi käyttää auktoriteettina. Näin sitä analysoi englantilainen ortodoksiajattelija David Dale: “Missään ei ole määritelty mitkä ovat sen lähteet ja sen auktoriteetin luonne. Emme tiedä mitä se on, paitsi minkä voimme ajatella olevan hyväksyttävää modernille yhteiskunnalle. Se näyttäisi koostuvan sellaisesta asenteesta etiikkaan ja oppiin, jossa yhdistyvät aikamme inhimilliset halut ja pyrkimykset, sekä yhteiskunnan tavat ja aika, jossa elämme. – – Sen virhe on siinä, että se asettaa ihmisen lopulliseksi mittapuuksi, jota vasten me tarkastelemme Jumalan sanaa.”

On aina pidettävä mielessä, että ihmisen järki, kuten myös muisti ja mielikuvitus, on lankeemuksen heikentämä. Vain himoista puhdistumalla ihminen voi vapauttaa järkensä. Vain pyhillä ihmisillä voi olla terve järki. Vaikka he olisivat kuinka seniilejä, heiltä löytyy sellaista näkökykyä, jota emme itse saata edes kuvitella.

Ortodoksisessa kristillisyydessä järki ei ylipäätään haasta uskoa, vaan usko järjen. Usko ylittää järjen rajat. Näin ei ole siksi, että usko liittyisi uskomusten maailmaan, vaan siksi, että järki on luotu, mutta uskon kohde – Jumala – on luomaton. Koska ihminen on luotu Jumalan kuvaksi, myös ihmisen osallistuminen luomistyöhön, itsensä pyhittämiseen ja kirkastamiseen, ylittää inhimillisen järjen rajat. Näin sekä oppi että etiikka kuuluvat enemmän uskon ja kokemuksen kuin uskomusten ja järjen maailmaan. Niiden alistaminen järjelle ei ole ainoastaan uskon, vaan myös järjen vastaista.

Totuus tekee myös järkemme vapaaksi (ks. Joh. 8:31–34), mutta mikäli lähdemme omine aivoituksinemme muokkaamaan ja muuttamaan Kirkon totuutta, ei vapautusta ole odotettavissa. Jos otamme savijaloilla seisovan “terveen järjen” palvontamme kohteeksi, palvomme ja palvelemme elävän Jumalan sijaan vain omaa itseämme. Siksi on sanottu, että meidän tulee ristiinnaulita myös järkemme. Järjen tervehtyminen alkaa vasta, kun järjestä on ensin luopunut uskon hyväksi eli ihmisen tultua houkaksi.

Tiede

Selvittääksemme tieteen mahdollisuuksia auttaa Tradition selkiyttämisessä, on meidän välttämätöntä ymmärtää, että tiede ja teologia eivät ole vastakkaisia, vaan lähinnä rinnakkaisia tiedonjärjestelmiä. Edellinen näet käsittelee ainoastaan luotua todellisuutta, kun taas jälkimmäinen luomatonta, sekä luodun suhdetta luomattomaan. Näin ollen tiede voi auttaa meitä selvittämään milloin mikäkin kirkollinen tapa tai käytäntö on ilmaantunut. Se ei kuitenkaan voi sanoa mitään auktoritatiivista siitä, onko kyseessä Pyhän Hengen ohjaaman Tradition mukainen vai sen vastainen käytäntö.

Tieteen, kuten filosofiankin, hyödyntäminen tapahtuu teologian alemmalla (so. ei-noeettisella) tasolla. Näin esimerkiksi kirkkoisät selvittelivät ihmisille Kirkon opin eroavaisuuksia harhappeihin nähden käyttämällä hyväkseen aikansa filosofista kieltä ja terminologiaa. Noeettinen teologia – varsinainen teologia – ei edusta inhimillistä, vaan Jumalan valtakunnan jumalallis-inhimillistä kieltä. Se on kieli, jonka voivat todella omaksua vain ne, jotka ovat kilvoituksen kautta puhdistuneet ja pyhittyneet, kirkastaen näin mielensä ja hengelliset aistinsa. Meille, joilta noeettinen kokemus puuttuu, Kirkon totuus voi tulla tutuksi lähinnä vain inhimillisellä kielellä. Tässä tiede voi olla avuksi ja hyödyksi.

Omalla tiedonsarallaan tieteellä on tietty auktoriteettiarvo, mutta suhteessaan Kirkon Tradi-

tion ja totuuteen se on filosofian tavoin teologian palvelijatar – *ancilla theologiae*. Se ei voi vaatia auktoriteettiasemaa tiedonjärjestelmässä, joka ylittää vertaamattomasti sen omat metodiset edellytykset. Tieteen periaatteet hyvin tunteva tiedemies tuskin tällaiseen juuri lankeaisi.

Lienee vielä syytä tuoda esiin eräs perin outo ja merkillinen ajatus, joka meihin on istutettu. Sen mukaan tiede on välttämätöntä, jotta voisimme olla kriittisiä. Ajattelemme, että tieteellä on jonkinlainen monopoli kriittisyyteen ja vieläpä Kirkon elämässä. Kuitenkaan tässä langenneessa maailmassa ei ole mitään niin kriittistä kuin totuuden Hengen ohjaama Traditio, mutta juuri siksi me niin usein haluammekin alistaa tämän Tradition itsellemme. Totuus on aina kriittinen. Niinpä haluamme korvata sen omilla totuuksillamme. Onhan mukavampaa ja helpompaa harjoittaa kritiikkiä kuin olla sen kohteena.

Vääristä vaikuttimista nouseva kriittisyys on koitunut monelle kompastuskiveksi, aivan kuten se koitui Juudakselle aikanaan. Ihminen, joka suhtautuu kriittisesti Kirkon aidon opetuksen ja elämän eri osa-alueisiin, jää yleensä oman viisastelunsa vangiksi. Vaikka ihminen tietäisi Kirkon elämästä kaiken esimerkiksi historialliselta tai ylipäätään tieteelliseltä kannalta, on hän ontto kuin helisevä vaski tai kumiseva symbaali, jos hän ei takerru Kirkon Traditioon kuin hukkuva pelastusrenkaaseen.

Hengellinen arvostelukyky

Jos meillä on tapana tarkastella maailmaa ulkokohtaisesti, näemme sen piirissä kristillisiä arvoja ja opetuksia sielläkin, missä niitä ei ole kuin korkeintaan sulavana kuorrutuksena. Kristittyinä meidän tulisikin tarkastella maailmaa aina Tradition näkökulmasta. Vain Traditio antaa meille kyvyn erottaa totuus maailmallisten valheiden ja verhojen takaa.

Maailman ulkokohtaista tarkasteluakin vahingollisempaa on tarkastella Kirkon elämää ulkokohtaisesti. Saatamme ottaa näkökulmamme perustaksi jonkin maailmallisen ideologian, tieteellisen väitteen tai löydöksen, tai omat aivoituksemme. Näin teemme sen virheen, että pidämme monia Tradition perinteisiä ilmauksia ulkonaisina ja merkityksettöminä, jopa vahingollisina ja väärinä. Nykyihmiselle ominaisesti alammekin kohta vaatia niihin muutosta.

Jos sitä vastoin tarkastelisimme niitä sisäisesti, mihin tosin vaaditaan hengellistä arvostelukykyä, voisimme nähdä kirkollisten tapojen ja käytäntöjen todellisen arvon. Näin meillä ei enää olisi juurikaan halua tai tarvetta muutoksille. Kirkollisen elämän ulkoiset muodot ovat pääosin muuttuneet verkkaisesti, koska niitä yleensä ovat muokanneet hengelliset ihmiset Kirkon elämän muuttumattomien sisäisten lainalaisuuksien mukaisesti.

Valitettavasti into asioiden muuttamiseen tapaa olla sitä suurempi, mitä vähemmän meillä on hengellistä arvostelukykyä. Jos taas meillä ei ole hengellistä arvostelukykyä, on parempi olla muuttamatta asioita, vaikka ne ulkonaisesti näyttäisivätkin ongelmallisilta. Meidän tulee oppia kuuliaisuutta Tradition ja jopa sen eri ilmausten edessä, vaikka – kuten luostareissa hyvin tiedetään – kuuliaisuus on se kilvoituselämän vaikein asia. Missä ei ole nöyryyttä, sieltä uupuu myös kuuliaisuus.

Kirkollisessa elämässä ilmaantuu aina ongelmia niin yksittäisen kristityn kuin koko yhteisön tasolla. Näitä ongelmia emme ratkaise Traditiota muuttamalla. Ainoana kestäväenä ratkaisuna on vilpittömän kuuliaisuus Traditiolle.

Ainoastaan Traditiota kuuliaisesti seuraamalla voimme elää Kirkon totuudessa, joka on aina sanallisia ja ulkoisia ilmauksiaan suurempi. Vain tällä tavoin opimme tuntemaan Tradition si-

sältä käsin ja saavutamme “Kirkon mielen”. Kun omaksumme aidon kristillisen elämäntavan, kehittyy sisimmässämme syvä kirkollinen omatunto, joka johdattaa meitä ihmiselämän erilaisissa ongelmissa.

Apostoli Paavali kehottaakin meitä kaikinpuoliseen Tradition seuraamiseen: “Sentähden ottakaa päällenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne pahana päivänä tehdä vastarintaa ja kaikki suoritettuanne pysyä pystyssä. Seisokaa siis kupeet totuuteen vyötettyinä, ja olkoon pukunanne vanhurskauden haarniska, ja kenkinä jaloissanne alttius rauhan evankeliumille. Kaikessa ottakaa uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa kaikki pahan palavat nuolet, ja ottakaa vastaan pelastuksen kypäri ja Hengen miekka, joka on Jumalan sana” (Ef. 6:13–17).

Traditio tulee ilmi pyhissä

Meidän tehtävämme ei ole Tradition muuttaminen tai elävöittäminen. Muuttumaton Traditio itse on se elävä ja luova voima, joka Kirkon elämän sisäisten lainalaisuuksien mukaisesti muokkaa ja “päivittää” omia ilmauksiaan, korjaten samalla sellaisia tapoja ja käytäntöjä, jotka ovat Tradition vastaisia. Tässä Traditiota ohjaa Pyhä Henki.

Välikappaleinaan Pyhä Henki käyttää hengellisiä ja pyhiä ihmisiä, jotka ovat Tradition eläviä ilmauksia tässä ajassa. Juuri heistä Kristus sanoo: “Tuuli puhaltaa missä tahtoo, ja sinä kuulet sen huminan, mutta et tiedä, mistä se tulee ja minne se menee; niin on jokaisen, joka on Hengestä syntynyt” (Joh. 3:8).

Maailmallisen tulkintatradition vastaisesti nämä apostoli Johanneksen sanat eivät tarkoita, että Henki toimii siten kuin me kulloinkin haluamme. Emme voi vedota Hengen “huminaan” Kirkolle vieraiden opetusten ja käytäntöjen puolustukseksi. Apostolin sanat ilmaisevat pikemminkin sitä, että pyhissä ihmisissä tapahtuva Pyhän Hengen toiminta on käsittämätöntä ihmisille, etenkin niille, jotka itse eivät vielä ole Hengestä syntyneet – siis meille kilvoitustiemme alkutaipaleen taapertajille. Meidän ei siis tule etsiä tuulten huminasta oikeutuksia omille aivoituksillemme. Korvaamme saattavat loppujen lopuksi kuiskia aivan muut tuulet – eksytyksen opintuulet (ks. Ef. 4: 14).

Nafpaktoksen metropoliitta Hierotheos (Vlakhos) kirjoittaa: “Kirkossa eläessämme meillä on yhteys pyhiin, mikä tarkoittaa, että joko meillä on sama elämä kuin heillä ja tajuamme veljeytemme Kristuksessa tai, mikäli meillä ei ole samaa kokemusta kuin heillä, me joka tapauksessa seuraamme heidän opetustaan.”

Ilman samaa hengellistä kokemusta, josta pyhät ovat osallisia, on turvallisempaa pysyttäytyä siinä, mikä meille on pyhien kokemuksen välityksellä annettu. Ainoastaan pyhillä ihmisillä on kyky poiketa Tradition ulkoisista ilmenemistavoista hyödyllisellä tavalla. Vaikka itse tekisimme oikeanlaisia muutoksia, teemme ne usein niin, että niistä on lopulta enemmän haittaa kuin hyötyä.

Esimerkiksi sopii se sinänsä oikeutettu liturgisen elämän uudistus, joka sallii ehtoollisella käynnin ilman katumuksen mysteeriin osallistumista. Ihmiset todellakin käyvät ehtoollisella paljon useammin kuin ennen, mikä on hyvä, mutta katumuksen mysteeriin he osallistuvat harvoin, jos ollenkaan, mikä on jo alkuasetelmaakin paljon huonompi asia. Ehtoollisen ja askeettisen elämän välinen suhde ei mennyt laisinkaan terveempään suuntaan. Jämähdimme entistä tukevammin siihen kuolleeseen ritualismiin, josta halusimme uudistuksella eroon. Taustalla lienee ollut toisaalta arvostelukyvyytön “paluu alkukirkkoon”, toisaalta kyvyttömyys tarkastella ihmisen pelastukseen liittyviä kirkollisia ja hengellisiä asioita yhtenä elimellisenä kokonai-

suutena.

Aikamme jumalankantajat ja ohjaajavanhukset ovat Tradition kantajia ja välittäjiä meidän ajallemme. Tästä huolimatta me emme halua kuunnella heitä tai sitten kuuntelemme heitä yhtä vääristyneistä vaikuttimista kuin juutalaiset papit ja fariseukset Kristusta. Miksi? Sen vuoksi, että Kristuksen tavoin nämä pyhittyneet ihmiset opettavat totuudenmukaisesti Kirkon oppia ja elämää. Totuus on kriittinen meidän maailmallista elämäämme ja ajatteluamme kohtaan. Se on isku vasten kasvoja kaikille, jotka haluavat jatkaa elämäänsä maailman juovuttavissa valheissa. Jos emme usko oman aikamme pyhiä, emme todellisesti usko totuuden Hengen ohjaamaan elävään Traditioon.

Lopuksi

Historia jatkaa kulkuaan. Ajat muuttuvat ja Evankeliumia julistetaan yhä uusilla kielillä mitä erilaisimpien kulttuurien piirissä. Perustavaa laatua oleva inhimillinen todellisuus ei kuitenkaan muutu. Muuttumaton on myös Kirkon jumalallis-inhimillinen todellisuus. Siten Kirkon oppi ja elämä ovat myös muuttumattomia. Kirkon Traditio vastaa ajan ja paikan haasteeseen, ei muuttamalla, vaan itse haastamalla ajan ja paikan muuttumiseen ja kirkastumiseen. Jotta Traditio voisi olla elävä ja muuttava voima myös meissä, sen on tultava lihaksi jokapäiväisessä elämässämme. Muutoin me itse olemme kuolleita Traditiolle. Otammeko haasteen vastaan?

Hekkuva Hiillos 3/2003